

Selgitus ettevõtja liigi (suuruse) määramiseks

Tegevuse [Sektoritevahelise mobiilsuse toetamine](#) (edaspidi ka *tegevus*) saab toetust taotleda järgnevalt toodud Eesti era- või avaliku sektori asutus:

Taotleja	Võimalik abi liik	Abi määr
Eesti äriregistrisse kantud eraõiguslik juriidiline isik	<ul style="list-style-type: none"> ○ Riigiabi ○ Vähese tähtsusega abi 	<p>Sõltub kõikide taotlejate puhul tegevuse sisust ja taotleja suurusest.</p> <p>Tegevuse sisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendusuring või • tootearendus <p>Taotleja suurus (ettevõtja liik):</p> <ul style="list-style-type: none"> • väikeettevõtja või • keskmise suurusega ettevõtja või • suurettevõte
Eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud eraõiguslik juriidiline isik	<ul style="list-style-type: none"> ○ Riigiabi ○ Vähese tähtsusega abi ○ Toetus 	
Eesti riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikkuse registrisse kantud riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus ja korralisel evalveerimisel positiivselt evalveeritud TA asutus ning tehnoloogia arenduskeskus.		

Eelnevalt nimetatud erasektori ja avaliku sektori asutuste registreeritud andmed on koondatud E-äriregistri teabesüsteemi aadressil: <https://ariregister.rik.ee/>

Järgnevalt on toodud abi piirsummad ja osakaalud tegevuste ja taotlejate liikide lõikes:

Ettevõtja liik	Toetuse maksimaalne piirmäär kui teadlase töö sisuks on rakendusuringu kavandamine ja elluviimine	Toetuse maksimaalne piirmäär kui teadlase töö sisuks on tootearenduse kavandamine ja elluviimine
Väikeettevõtja	kuni 70% abikõlblikest kuludest	kuni 45% abikõlblikest kuludest
Keskmise suurusega ettevõtja	kuni 60% abikõlblikest kuludest	kuni 35% abikõlblikest kuludest
Suurettevõtja	kuni 50% abikõlblikest kuludest	kuni 25% abikõlblikest kuludest

1. Ettevõtja liigitus

Nagu eelpool toodud, sõltub toetuskeemi mõistes toetuse sh omafinantseeringu määr toetuse saaja suurusest ja ei sõltu sellest, kas antav toetus on riigiabi või mitte **st asutuse suurusest sõltub toetuse määr ka nende toetuse saajate puhul, kes ei ole ettevõtted, vaid näiteks avaliku sektori asutused.**

Toetuskeemi raames on era- kui ka avaliku sektori asutuse (edaspidi *ettevõtja*) liigituse aluseks [Komisjoni määrus \(EL\) nr 651/2014](#) Lisa I.

Järgnevalt on toodud ettevõtja liigid ja kriteeriumid, mida vaadatakse ettevõtte määramisel:

Ettevõtja liik	Töötajate arv	Aastakäive*	Aastabilansi kogumaht*
Väikeettevõtja	vähem kui 50	ei ületa 10 miljonit €	ei ületa 10 miljonit €
Keskmise suurusega ettevõtja	vähem kui 250	ei ületa 50 miljonit €	ei ületa 43 miljonit €
Suurettevõtja	ettevõtja, kes ei vasta eelnevalt toodud kriteeriumitele		

*Ettevõtte võib ise valida endale soodsama variandi, kas ta arvestab bilanssi või aastakäivet. Ei ole vaja rahuldada ilmtingimata mõlemat finantsnäitajat, vaid piisab ühest ning üht piirmäära tohib ületada, ilma et staatus kaotataks (näiteks bilansimahu näitaja ületab piirmäära kuid aastakäive jääb piirmäära sisse). Aastakäibest peab välja jätma käibemaksu ja muud kaudsed maksud.

Töötajate arvuga seotud piirmäära järgimine on kohustuslik. See hõlmab nii täisajaga, osalise tööajaga kui ka hooajaliselt töötavaid töötajaid ja sisaldab järgnevat:

- töötajad;
- ettevõtte heaks töötavad isikud, kes alluvad ettevõttele ning loetakse töötajateks siseriikliku õiguse alusel;
- omanikud-tegevjuhid;
- ettevõtte korrapärase tegevuses osalevad partnerid, kes saavad ettevõttest rahalist kasu.

Töötajate arv väljendatakse aastase tööühiku kaudu. See tähendab, et need, kes on töötanud vastavas ettevõttes või selle heaks terve vaatlusaluse aasta, lähevad arvesse ühe töötajana. Kui töötaja ei ole töötanud tervet aastat või töötab osalise tööajaga (olenemata kestvusest) või hooajaliselt, siis ta läheb arvesse aastase tööühiku vastava murdosana.

2. Ettevõtja liigitamisel aluseks võetavad andmed

Vastavalt [Komisjoni määrus \(EL\) nr 651/2014](#) Lisale I kasutatakse töötajate arvu ja rahaliste summade arvutamiseks viimase heakskiidetud aruandeperioodi andmeid ning need arvutatakse aastapõhiselt. Majandusaasta pikkus on seadusega (RPS § 13) määratud, see on 12 kuud. Konkreetne aruandeperiood (majandusaasta algus ja lõpp) määratakse ettevõtte põhikirjas.

Ettevõtte määramisel tuleb arvestada seda, kas tegemist on **autonoomse, partner- või seotud ettevõttega**. Liigitamise aluseks on ettevõtte seotus teiste ettevõtetega, kusjuures arvesse tuleb võtta erinevaid suhteid.

Autonoomse ettevõtja puhul tehakse andmed, sealhulgas töötajate arv, kindlaks üksnes selle ettevõtja raamatupidamisaruannete põhjal.

Ettevõtte on autonoomne, kui:

- ta on täielikult iseseisev, s.t tal ei ole osalust teistes ettevõtetes ja
- ühelgi ettevõttel ei ole osalust selles ettevõttes; või
- talle kuulub vähem kui 25% kapitalist või
- hääleõigustest (olenevalt sellest, kumb neist on suurem) ühes või enamas muus ettevõttes, ja/või
- kõrvaliste isikute osalus ettevõttes ei ole suurem kui 25% kapitalist või hääleõigustest (olenevalt sellest, kumb neist on suurem); või
- ta ei ole seotud teise ettevõttega füüsilise isiku kaudu.

Kui tegemist ei ole autonoomse ettevõtjaga, tuleb ettevõtja liigi määramisel arvesse võtta ka seotud ettevõtte ja/või partnerettevõtte andmed:

Partnerettevõtjaid või sidusettevõtjaid omava ettevõtja andmed, sealhulgas töötajate arv, tehakse kindlaks ettevõtja raamatupidamisaruannete ja muude andmete põhjal või kui on olemas ettevõtja

konsolideeritud aruanded või nende ettevõtjate konsolideeritud aruanded, millega ettevõtja on konsolideeritud, siis kõnealuste aruannete põhjal.

- ettevõtte andmetele tuleb liita 100% tütar- või emaettevõtte (seotud ettevõtte) andmed;
- kui ettevõttega seotud ettevõttel on omakorda seotud ettevõtteid, siis nende andmed tuleb ka 100% arvesse võtta;
- kui ettevõttega seotud ettevõttel on partnerettevõtteid, siis tuleb seotud ettevõtte andmetele liita ka tema partneri andmed vastavalt osalusele;
- kui ettevõttel on partnerettevõtteid tuleb lisada vastavalt osaluse suurusele ka partnerettevõtte andmed (osalus 25-50%, omatavate aktsiate või hääleõiguste protsendimäär, olenevalt sellest, kumb neist on suurem);
- kui partnerettevõttel on omakorda seotud ettevõtteid (osalus >50%), tuleb eelnevalt partnerettevõtte ja temaga seotud ettevõtte andmed liita;
- partnerettevõtte partnerettevõtete andmeid arvutuses arvesse võtta ei tule.

Ettevõtja liigi määramisel tuleb lisaks vaatlusalusele ettevõttele arvestada ka partnerettevõtete töötajate arvu ja finantsandmeid, lisades need kapitaliosaluse või hääleõiguste protsendiga (kui erinevad, siis neist kahest suurem) samas proportsioonis.

Arvestada tuleb veel järgnevaga:

- ettevõtted, millel on mõni eelpooltoodud suhetest läbi ühe või mitme teise ettevõtte, loetakse samuti seotuks, vaatluse alla tuleb sellisel juhul võtta **KÕIK seotud ettevõtted ja seda kuni füüsilise isikuni välja**;
- ettevõtted, millel on üks või mitu eelpooltoodud suhet füüsilise isiku või ühiselt tegutseva füüsiliste isikute rühma kaudu, loetakse samuti seotud ettevõteteks, kui nende tegevus või osa tegevusest toimub tootmisahelas vahetult asjaomase turu ees või järel asuva toote või teenuse turul.

Tüüpiline näide seotud ettevõtetest on täielikult teise omanduses olev tütarettevõtte.

Seotud ettevõtted omavad tihti konsolideeritud finantsaruandeid ja sellisel juhul saab kasutada sealseid andmeid.

3. Ettevõtja liigitamisel aluseks võetav võrdlusperiood

Ettevõtja liiki kontrollitakse abi andmisel ja ettevõtja peab vastama vastava liigi tingimustele viimase kahe järjestikuse aasta jooksul. Abi andmisel määratud ettevõtte liiki ei muudeta abi saamise perioodil. Vastavalt Komisjoni määrusele (EL) nr 651/2014 Lisa I artikli 4 punktile 2, kui ettevõtja leiab kontode sulgemise kuupäeval, et ta on aasta jooksul ületanud või langenud allapoole artiklis 2 sätestatud töötajate arvu või rahalisi künniseid, **toob see kaasa keskmise suurusega, väikese või mikroettevõtja staatuse kaotuse, kui künniseid ületatakse kahel järjestikusel arvestusperioodil.**

Äsja asutatud ettevõtjate puhul, mille raamatupidamisaruandeid ei ole veel heaks kiidetud, saadakse kasutatavad andmed majandusaasta käigus heas usus koostatud hinnanguliste näitajate alusel.

Näited erinevate juhtumite kohta ja ettevõtja liigi kujunemise kohta taotluse esitamisel on toodud järgnevas tabelis:

Juhtum nr	N (esimene vaatlusaasta, näiteks 2018) ¹	N – 1 (2017)	N – 2 (2016)	Ettevõtja liik taotluse esitamisel
1	keskmise suurusega ettevõtja	suurettevõtja	suurettevõtja	suurettevõtja
2	keskmise suurusega ettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja	suurettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja
3	väikeettevõtja	suurettevõtja	väikeettevõtja	väikeettevõtja
4	keskmise suurusega ettevõtja	suurettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja
5	suurettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja
6	suurettevõtja	suurettevõtja	väikeettevõtja	suurettevõtja
7	suurettevõtja	keskmise suurusega ettevõtja	suurettevõtja	suurettevõtja
8	suurettevõtja	suurettevõtja	suurettevõtja	suurettevõtja

Näitena toome ka juhtumi 5 kirjelduse: kui ettevõtte esitab taotluse 2019. aastal peale eelneva heakskiidetud majandusaasta aruande kohustuslikku esitamise tähtaega², siis hindame ettevõtet tema 2018. aasta heaks kiidetud majandusaasta aruandes toodud andmete alusel. Aruandest selgub, et ettevõtte on suurettevõtte (töötajate arv on 270). Samal ajal hindame ka üle-eelmise, 2017. aasta andmeid (need on 2018. a majandusaasta aruandes). Kui selgub, et 2017. aastal oli ettevõtte keskmise suurusega ettevõtja, siis peab veel vaatama ka 2016. aasta andmeid. Kui ka sealsete andmete järgi on ettevõtja keskmise suurusega, siis on ettevõtja liik keskmise suurusega ettevõtja ka taotluse esitamisel.

Juhul, kui taotleja andmed lähevad ühel aastal näiteks väikeettevõtja liigi piiridest välja (muutub keskmise suurusega ettevõtjaks), siis ei tähenda see kohe olukorra muutumist. **Järgneva aastal säilitab ettevõtja veel väikeettevõtja staatuse, kuid kaotab selle siis, kui sama juhtub ka teist aastat järjest.** Samas võib ettevõtte saada keskmise suurusega ettevõtja staatuse, kui ta oli varem suur ettevõtte, kuid tema näitajad langesid ülemmääradest allapoole ja jäid sinna kaheks järjestikuseks aruandeperioodiks (eespool toodud juhtum 5).

4. Kokkuvõtvalt ettevõtte liigi määramise kohta

- Ettevõtte liik abi andmisel tehakse kindlaks **taotluse esitamisele eelneva vähemalt kahe heakskiidetud majandusaasta aruannete aluse**. Kui taotlejal on seotud- ja või partnerettevõtteid, siis andmete saamiseks kasutada võimalusel konsolideeritud majandusaasta aruandeid.

¹ Viimane heakskiidetud aruandeperiood.

² Taotlus on esitatud peale 2018.a majandusaasta aruande esitamise tähtaega

- b) Kui ettevõtja staatus muutub abi andmise ajal, ei pea toetuse saaja abi tagasi maksma (abi andmise hetkel kindlaks tehtud abi saaja staatus ei mõjuta abi määra projekti abikõlblikkuse perioodil).
- c) Autonoomse ettevõtte korral tuleb kontrollimisel, kas ettevõtte vastab eelpooltoodud kriteeriumitele, arvestada ainult vaatlusaluse ettevõtte enda töötajate arvu ja aastaaruannete finantsnäitajaid.
- d) Äsja asutatud ettevõtjate puhul, mille raamatupidamisaruandeid ei ole veel heaks kiidetud, saadakse kasutatavad andmed majandusaasta käigus heas usus koostatud hinnanguliste näitajate alusel.
- e) **Kui ettevõttel on seotud ettevõtteid, siis tuleb ettevõtja liigi kontrollimisel lisada tema töötajate arvule ja finantsandmetele ka seotud ettevõtete andmed 100% ulatuses.** Seotud ettevõtted omavad tihti konsolideeritud finantsaruandeid ja sellisel juhul saab kasutada sealseid andmeid.
- f) **Kui seotud ettevõtte on omakorda seotud teiste ettevõtetega jne., siis peab kõigi nende andmed lisama vaatlusaluse ettevõtte omadele.** Vaatluse alla tuleb sellisel juhul võtta KÕIK seotud ettevõtted ja seda kuni füüsilise isikuni välja. Partnerettevõtete andmeid enam aluseks ei võeta.

Järgnevalt on toodud mõned näited ettevõtja suuruse arvutamiseks

- 1) Näide 1: taotleja ettevõtte A omab 51%-st osalust C-s ja 100%-st osalust D-s, samas kui B omab 60%-st osalust A-s.

Kuna osalus kõigil juhtudel on üle 50%, võetakse töötajate arvu ja finantsnäitajatega seotud andmete arvutamiseks arvesse kõigi nelja ettevõtte kõik andmed.

$$\text{KOKKU} = 100\% \text{ A} + 100\% \text{ B} + 100\% \text{ C} + 100\% \text{ D};$$

- 2) Näide 2: taotleja ettevõttes A-s omab ettevõtte B 60% osalust. Ettevõttes B omab ettevõtte C 32%-st ja D 25%-st osalust (ettevõtte B partnerettevõtted): Seega: A ja B on seotud, B ja C on partnerid, B ja D on partnerid.

Vaatlusaluse töötajate arvuga seotud andmete ja finantsandmete arvutamiseks lisatakse ettevõtte A andmetele 100% ettevõtte B andmetest ning 32% ettevõtte C andmetest ja 25% ettevõtte D andmetest.

$$\text{KOKKU} = 100\% \text{ A} + 100\% \text{ B} + 32\% \text{ C} + 25\% \text{ D};$$

- 3) Näide 3: taotleja ettevõttel A on kolm omanikku B, C ja D. Igal ühel neil on 20% osalus A-s ja nad on omavahel seotud moodustades koos seotud ettevõtete grupi kuna B-l on 70% osalus C-s ja C-l on 60% osalus D-s.

Kuna omavahel seotud B, C ja D omavad A-s kokku 60%, siis on kõik need 4 ettevõtet on omavahel seotud (B, C ja D osalust tuleb nende omavahelise seotuse tõttu A-s koos vaadata):

$$\text{KOKKU} = 100\% \text{ A} + 100\% \text{ B} + 100\% \text{ C} + 100\% \text{ D}.$$

Täpsemalt saab VKEde määratluse ja erinevate näidete kohta lugeda Rahandusministeeriumi riigiabi kodulehel (vt Riigiabi materjalid) asuvast VKE määramise juhendist.